

การศึกษามหาทของสื่อ

ในโครงการ เร่งรัดการป้องกันและกำจัดหนู เน้นหนัก ในนาข้าวปี 2526

ในจังหวัดปทุมธานี

นายเนิน นวนคงรอด

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาสัตวศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

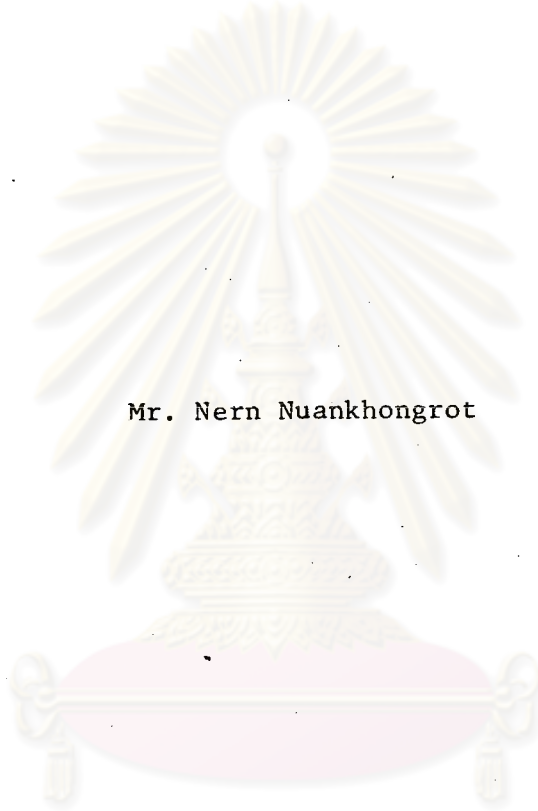
พ.ศ. 2528

ISBN 974 - 564 - 555 - 9

010649

T15995483

STUDY OF THE MEDIA ROLE IN ACCELERATING THE PREVENTION
AND SUPPRESSION OF THE FIELD RATS PROJECT (1983) IN
PATHUM THANI PROVINCE

Mr. Nern Nuankhongrot

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

ISBN 974 - 564 - 555 - 9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาบทบาทของสื่อในโครงการ เร่งรัดการป้องกัน
และกำจัดหนูเน้นหนักในนาข้าวปี 2526 ในจังหวัดปทุมธานี

โดย

นายเนิน นวนคงรอด

ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จาระไน แกลโกศล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารการปกครอง

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนวัต บุญลือ)

.....กรรมการ
(ดร.อำรุง จันทวานิช)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จาระไน แกลโกศล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบทของสื่อ ใน โครงการ เจริญการป้องกันและกำจัด
หนูเน้นหนักในนาข้าว ปี 2526 ในจังหวัดปทุมธานี

ชื่อนิสิต นายเนิน นวนคงรอด

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระไน แกลโกศล

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์

ปีการศึกษา 2527

บทคัดย่อ

ประชากรส่วนใหญ่ในประเทศของเราประกอบอาชีพด้าน เกษตรกรรม อนันต์
คาโตม กล่าวไว้ในผลงานเรื่อง การศึกษางานส่งเสริมกรรมการข้าว ว่า 71.6% ของ
ประชากรทั้งหมดดำเนินชีวิตทางด้าน เกษตร เกษตรกรส่วนมากจะทำนาเป็นอาชีพหลัก
กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ชี้ให้เห็นว่า ผลผลิตที่ได้จากการทำนา คือ เราสามารถผลิตข้าว
ได้ประมาณปีละ 15 - 16 ล้านตันข้าวเปลือก

การทำนามีปัญหาหลายอย่าง เช่น ปัญหาเกี่ยวกับภัยธรรมชาติ ปัญหาเกี่ยวกับ
ศัตรูพืช โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือหนูนาเป็นศัตรูของข้าวกล้าที่ร้ายกาจ ซึ่งเกษตรกรต้องประสบ
อยู่ปีแล้วปีเล่า

กระบวนการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สื่อเพื่อการเกษตร อาจช่วยได้
ทั้งแก้ปัญหา และเสริมประสิทธิภาพของการเกษตรได้ ในแง่ที่สามารถนำความรู้ ข่าวสาร
ไปสู่เกษตรกร และเกษตรกรได้นำเอาความรู้ไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการ
ป้องกันและกำจัดหนูในนาข้าวต่อไป

การวิจัยเรื่องนี้ จุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษามหาบทของสื่อในโครงการเจริญการ
ป้องกันและกำจัดหนูเน้นหนักในนาข้าว ปี 2526 ในจังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์ใน
การวิจัยดังนี้

1. เพื่อทราบพฤติกรรมการเปิดรับสื่อบุคคลและสื่อ เฉพาะกิจของ เกษตรกร ที่มีต่อโครงการ เจริญการป้องกันและกำจัดหนู เน้นหนักในนาข้าว ในจังหวัดปทุมธานี

2. เพื่อ เปรียบเทียบบทบาทของสื่อบุคคลและสื่อ เฉพาะกิจในด้านความรู้ ในการป้องกันและกำจัดหนูในนาข้าว

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของ เกษตรกรที่มีต่อสื่อบุคคลและสื่อ เฉพาะกิจใน เรื่องการป้องกันและกำจัดหนูในนาข้าว

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษาจากเกษตรกรในเขตจังหวัด ปทุมธานี โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เพื่อการ กำหนดอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยใช้สถิติ ร้อยละ (Percentage) และ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. เกษตรกรเปิดรับสื่อบุคคล และสื่อ เฉพาะกิจน้อย
2. สื่อ เฉพาะกิจให้ความรู้ในการป้องกัน และกำจัดหนูในนาข้าวสูงกว่าสื่อ บุคคล และเกษตรกรที่เปิดรับสื่อมีความรู้ในการป้องกันและกำจัดหนูในนาข้าว มากกว่า เกษตรกรที่ไม่เปิดรับสื่อ เป็นการรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้
3. เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่า สื่อบุคคลและสื่อ เฉพาะกิจป้องกันช่วยเหลือได้ กรณีนาข้าวได้รับความเสียหายจากหนูนา เกษตรกรจำนวนมาก (60%) ไม่ได้รับ สื่อ เฉพาะกิจเลย ส่วนที่รับสื่อ เฉพาะกิจเห็นว่าสื่อ ชนิดนี้มีคุณประโยชน์ เกษตรกร ชอบสื่อประเภทหนังสือที่มีภาพประกอบให้เห็นชัดเจนและสื่อ เฉพาะกิจชนิดนี้ยังไม่ได้สัดส่วนกับ จำนวนความต้องการของเกษตรกร

เกษตรกรไม่น้อย (60.5%) ต้องการเจ้าหน้าที่เกษตรที่รู้จักวิถีและมี ความรู้ดี และหวังให้เจ้าหน้าที่เหล่านั้นได้สาธิต: ทดลองการใช้ยาปราบศัตรูพืชในการป้องกัน และกำจัดหนูในนาข้าว

Thesis Title : Study of the Media Role in Accelerating The
Prevention and Suppression of the Field Rats
Project (1983) in Pathum Thani Province

Name : Mr. Nern Nuankhongrot

Thesis Advisor : Assitant Professor Jaranai Glaeosol

Department : Public Relations

Academic Year : 1984

ABSTRACT

It is well accepted that most of the population of Thailand lives in rural area and work in farms. Anan Dalodom states that 71.6% of the whole population are farmers and work in the rice field. The Argricultural and Co-operative ministry points out that the rice production per year in this country is about 15-16 million metric ton.

Farmers have to face with many problems such as flood, barren, field rats etc. Field rat is one of most dangerous foes of rice production.

Communication process especially, the utilization of media for agricultural promotion is very quite necessary for solving agricultural production problems, and accelerating of effectiveness agricultural communication, media helps to disseminate information to farmers providing them with background knowledge for further application such as in case of the prevention of field rats.

The purposes of the study is to determine the role of the media in the project of prevention and suppression of the field rats in 1983 at Pathum Thani province.

The major purposes are :

1. To know the exposure of the farmers to interpersonal media and specialized media.
2. To compare the role of the interpersonal media and the specialized media in providing the knowledge of field rats prevention and suppression.
3. To know the opinion of the farmers towards interpersonal media and the specialized media utilized in the project

The study is a survey research done to the farmers in Pathum Thani Province selected through Multi-Stage Sampling, township, district, and village.

The collected data was analyzed by computer with percentage and t-test at the significant level of .05.

The result of the study can be concluded that,

1. The farmers expose to the interpersonal media and specialized media in the least frequency, 1-3 times a year.
2. The specialized media plays more important role than interpersonal media in providing farmers with specify knowledge and the farmers who expose to the media acquire more knowledge than the non-expose, of which the hypotheses are accepted.
3. The farmers'opinions relates to the media study can be concluded as follows:

Almost all of the farmers think interpersonal and specialized media are helpful in preventing the damage caused by field rats. Large amount of farmers (60%) do not receive specialized media, the ones who receive think of them as worthwhile and useful. The specialized media they prefer most is the book with illustrations and that this type of media is still unproportionate to the number of farmers.

Most of the farmers (60.5%) need agricultural officers who have good knowledge and knowhow, and want them to demonstrate and evaluate on the usage of poison in prevention and suppression to the field rats.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาความร่วมมือจากบุคคล และองค์กรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระไน แกลโกศล อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งได้ช่วยแนะนำ ชี้แจง และแนวทางในการเขียน ช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้ความความยินดียิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ ที่ได้กรุณาเป็นประธาน การสอบวิทยานิพนธ์

ดร. อารุง จันทวานิช ผู้อำนวยการกองประเมินผลการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือด้านสถิติในการวิจัย และ แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้แนวคิด ให้คำปรึกษา และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณอาจารย์สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่กรุณาให้คำปรึกษาในทุก ๆ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ดร.จ่าบุญ พรักบุญจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเทือง ภูมิภัทราคม และ อาจารย์ทิพา มั่นทน อาจารย์ประจำวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ปทุมธานี ก็มีส่วน ในความสำเร็จของวิทยานิพนธ์เช่นกัน

คุณยงยุทธ รักษาศรี อาจารย์ประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัย- สุโขทัยธรรมมาธิราช ได้ช่วยเหลือด้านการเขียนโปรแกรม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

คุณเฉลิม จารุมณี กองการเงิน การประปานครหลวง ได้ช่วยเหลือด้านการ- พิมพ์

สำนักงาน เกษตรอำเภอลองหลวง ปทุมธานี โดยเฉพาะคุณไพศาล ฐาปนะวัฒน์
ผู้ช่วยเกษตรอำเภอลองหลวง ให้บริการด้านข้อมูลด้วยดีเสมอมา

ทุกท่านที่ข้าพเจ้ากล่าวถึงล้วนมีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีขอ-
แสดงความสำนึกในน้ำใจไมตรีมา ณ โอกาสนี้

เป็น นวนคงรอด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

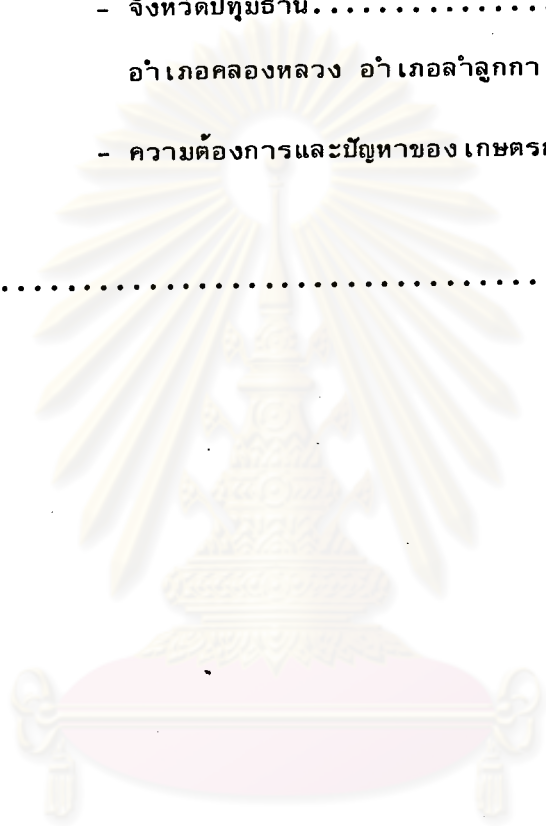
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ญ
รายการตารางประกอบ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	17
ขอบเขตของการวิจัย.....	17
นิยามศัพท์.....	17
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	19
สมมุติฐานในการวิจัย.....	19
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	20
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย.....	20
2 ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
ลักษณะทั่วไปของการสื่อสาร.....	21
ความหมายของสื่อ.....	25
บทบาทของสื่อ.....	29
แนวความคิดผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทของสื่อบุคคล.....	30
แนวความคิด ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทของสื่อเฉพาะกิจ...	35
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	38
รูปแบบในการวิจัย.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ประชากร.....	38
กลุ่มตัวอย่าง.....	38
วิธีการสุ่มตัวอย่างกลุ่ม เปิดรับสื่อ.....	40
วิธีการสุ่มตัวอย่างกลุ่มไม่เปิดรับสื่อ.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	43
ความ เชื่อถือได้ของ เครื่องมือ.....	44
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	45
การ เก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การ วิเคราะห์ข้อมูล.....	46
4 ผลการ วิเคราะห์ข้อมูล.....	47
5 สรุปและข้อ เสนอแนะ.....	54
ผลการวิจัย.....	55
ข้อ เสนอแนะ.....	64
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. - รายการตารางประกอบ.....	75
- แบบสอบถาม.....	101
ภาคผนวก ข. - โครงการส่งเสริมการเกษตรประจำปีงบประมาณ 2526.....	113

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
- โครงการส่งเสริมการเกษตรประจำปีงบประมาณ 2526 จังหวัดปทุมธานี.....	127
- จังหวัดปทุมธานี.....	131
อำเภอคลองหลวง อำเภอลำลูกกา	
- ความต้องการและปัญหาของเกษตรกร.....	152
ประวัติผู้เขียน.....	154

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามเพศ	76
2	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามอายุ	77
3	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา	78
4	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามการนับถือศาสนา	79
5	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามสถานภาพการสมรส ...	80
6	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามจำนวนบุตร	81
7	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามสมาชิกในครอบครัว ...	82
8	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามอาชีพ	83
9	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามการถือครองที่ดิน เป็นของ ตนเอง	84
10	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกที่ดินที่ใช้ในการทำนาในรอบปี ที่ผ่านมา ที่เป็นที่ดินของตนเอง	85
11	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามผลผลิตที่ได้จากการทำนา ในรอบปี 2526 ข้าวนาดำ	86
12	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามผลผลิตที่ได้จากทำนาในปี 2526 ข้าวนาหว่าน	87
13	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามรายได้จากการทำนาใน รอบปีที่ผ่านมา	88
14	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามสาเหตุที่ผลผลิต (ข้าว) ได้รับความเสียหายในรอบปีที่ผ่านมา	89
15	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามผลผลิต(ข้าว) ที่เสียหาย เพราะถูกหนูทำลาย	90

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามผลผลิต (ข้าว) ที่เสียหาย เพราะถูกศัตรูพืชชนิดอื่นทำลาย.....	91
17	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามผลผลิต (ข้าว) ที่เสียหาย เพราะภัยธรรมชาติ.....	92
18	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามการ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ในท้องถิ่น.....	93
19	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามพฤติกรรมการ เปิดรับสื่อ บุคคล.....	94
20	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามพฤติกรรมการ เปิดรับสื่อ เฉพาะกิจ.....	96
21	เปรียบเทียบความรู้ในการป้องกันและกำจัดหนูในนาข้าวของสื่อบุคคล และสื่อ เฉพาะกิจที่ให้ความรู้แก่ เกษตรกร.....	97
22	เปรียบเทียบความรู้ในการป้องกันและกำจัดหนูในนาข้าวของ เกษตรกร ที่เปิดรับสื่อกับ เกษตรกรที่ไม่เปิดรับสื่อ.....	98
23	จำนวนและร้อยละของ เกษตรกร จำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสื่อ บุคคลและสื่อ เฉพาะกิจ.....	99